

DIỄN VĂN KHAI MẠC

*Đào Trọng Thi**

Kính thưa các quý vị!

Trước hết cho phép tôi thay mặt Đại học Quốc gia Hà Nội và Viện Khoa học Xã hội Việt Nam - hai cơ quan đồng tổ chức Hội thảo quốc tế Việt Nam học lần thứ hai xin gửi tới các đồng chí lãnh đạo Trung ương và Thành phố Hồ Chí Minh, các học giả Việt Nam và quốc tế cùng toàn thể các quý vị đại biểu lời chào mừng nồng nhiệt nhất.

Cũng vào những ngày này 6 năm về trước, tại Hội trường Ba Đình lịch sử ở Thủ đô Hà Nội, Hội thảo quốc tế Việt Nam học lần thứ nhất — Cuộc gặp gỡ đầu tiên ngay trên đất nước Việt Nam của đại gia đình các nhà Việt Nam học toàn thế giới đã được tổ chức thành công, mở ra một vận hội mới cho Việt Nam học ở những năm cuối thế kỷ XX và mở đầu thế kỷ XXI. Sáu năm qua là sáu năm tình hình thế giới, khu vực và đất nước Việt Nam biến đổi hết sức nhanh chóng, đã đặt ra cho Việt Nam học hàng loạt những nhiệm vụ lớn lao và cấp bách. Trên con đường công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước Việt Nam, trong xu thế phát triển và hội nhập, Việt Nam học không chỉ phát triển nhanh chóng trên tất cả các lĩnh vực, các chuyên ngành nghiên cứu và đào tạo, mà xu hướng liên ngành và mở rộng hợp tác quốc tế đã trở thành điểm nhấn hết sức quan trọng, tạo nên sắc thái riêng của Việt Nam học những năm gần đây.

Việt Nam học (Vietnamology) hay Nghiên cứu Việt Nam (Vietnamese Studies) được quan niệm là tất cả những hoạt động nghiên cứu và đào tạo về Việt Nam bao gồm cả các khuynh hướng chuyên ngành và liên ngành. Khuynh hướng chuyên ngành càng ngày càng phát triển, tỷ lệ thuận với trình độ chuyên sâu của khoa học. Tuy nhiên, khoa học càng đi vào chuyên sâu thì cũng lại bộc lộ càng rõ nét những khó khăn và hạn chế của nó trong việc nhìn nhận và đánh giá sự vật, hiện tượng với tư cách là một hệ thống tổng thể. Yêu cầu phát triển của khoa học là quá trình chuyên môn hóa, chuyên ngành hóa phải đồng thời với quá trình mở rộng liên kết, thâm nhập vào nhau, hòa quyện lẫn nhau giữa các chuyên ngành

* Giáo sư, Tiến sĩ khoa học, Đại học Quốc gia Hà Nội, Việt Nam.

khoa học. Để đáp ứng nhu cầu phát triển mới này của Việt Nam học, ngày 19-3-2004, Thủ tướng Chính phủ Việt Nam đã ký quyết định thành lập Viện Việt Nam học và Khoa học phát triển thuộc Đại học Quốc gia Hà Nội với chức năng triển khai nghiên cứu khoa học và đào tạo sau đại học về Việt Nam học theo hướng liên ngành và khu vực học. Việt Nam học ở Việt Nam từ sau Hội thảo quốc tế lần thứ nhất đã đi đúng vào quỹ đạo của sự phát triển và trở thành ngành khoa học có nhiều ưu thế phục vụ cho công cuộc xây dựng và bảo vệ đất nước.

Với mục đích tập hợp, giới thiệu những thành tựu nghiên cứu về Việt Nam của các học giả trong nước và quốc tế, mở rộng các mối liên kết của các tổ chức và cá nhân cùng lấy Việt Nam làm đối tượng nghiên cứu, nhìn nhận lại chặng đường đã qua và chuẩn bị cho chặng đường phát triển tiếp theo của Việt Nam học, tiến tới hình thành một cơ cấu liên kết giữa các nhà Việt Nam học trên toàn thế giới, Đại học Quốc gia Hà Nội và Viện Khoa học Xã hội Việt Nam một lần nữa được giao trọng trách tổ chức Hội thảo Quốc tế Việt Nam học lần thứ hai. Đây là một sự cố gắng rất lớn của cả hai cơ quan đồng tổ chức, không chỉ vì ý nghĩa đặc biệt quan trọng của Hội thảo mà chính là do tính chất tổng hợp rộng lớn của vấn đề đã vượt ra ngoài tầm bao quát của mỗi cơ quan.

Không giống như cuộc Hội thảo lần thứ nhất có tính chất như một đại hội biểu dương và tập hợp lực lượng, quan tâm đến tất cả các vấn đề, các lĩnh vực nghiên cứu Việt Nam, cuộc Hội thảo lần này ngay từ đầu đã xác định chủ đề cụ thể là ***Việt Nam trên đường phát triển và hội nhập: Truyền thống và hiện đại*** để các nhà Việt Nam học có điều kiện trình bày những nghiên cứu của mình theo hướng tập trung chuyên sâu. Trong khuôn khổ của chủ đề Hội thảo, Ban Tổ chức đã tuyển chọn để trình bày 212 báo cáo của các nhà khoa học Việt Nam ở hầu hết các địa phương trong nước và 104 báo cáo của các nhà khoa học quốc tế từ 26 nước, vùng lãnh thổ trên thế giới. Nhìn chung, các báo cáo đã đề cập đến tất cả những vấn đề theo chủ đề đặt ra như kinh tế, xã hội, văn hóa, giáo dục, lịch sử, văn học, ngôn ngữ, nghiên cứu khu vực... Tuy số lượng các nhà khoa học trong nước và quốc tế tham gia Hội thảo lần này không nhiều bằng Hội thảo lần thứ nhất năm 1998, nhưng chúng tôi nhận thấy hội tụ về đây nhiều gương mặt mới, đội ngũ các nhà Việt Nam học trẻ hơn, năng động hơn và chuyên nghiệp hơn. Đặc biệt, trong Hội thảo khoa học lần này xuất hiện khá nhiều công trình khoa học mang tính liên ngành gắn với khu vực học và khoa học phát triển. Sự hợp tác gắn bó giữa các nhà khoa học, các tổ chức khoa học trong nước và quốc tế quan tâm đến Việt Nam học cũng thật sự rộng lớn và hiệu quả hơn. Để các nhà khoa học có điều kiện trình bày và trao đổi những vấn đề học thuật, Hội thảo được chia ra thành 10 tiểu ban là: 1) Những vấn đề kinh tế; 2) Những vấn đề xã hội; 3) Những vấn đề dân tộc và tôn giáo; 4) Nghiên cứu giáo dục, con người và nguồn nhân lực; 5)

Những vấn đề lịch sử cổ, trung đại; 6) Những vấn đề lịch sử cận, hiện đại; 7) Những vấn đề văn hóa, văn minh: Bản sắc, hội nhập và phát triển; 8) Những vấn đề văn hóa, văn minh: truyền thống và tôn giáo; 9) Những vấn đề văn học và ngôn ngữ; 10) Những nghiên cứu khu vực. Tất nhiên sự phân chia như thế này cũng chỉ là hết sức tương đối và các nhà khoa học có thể lựa chọn, tham gia vào các phiên họp chung cũng như những phiên họp của các tiểu ban mà mình quan tâm.

Kính thưa các quý vị!

Hội thảo quốc tế Việt Nam học lần thứ hai được tổ chức ngay sau Kỷ niệm 50 năm Chiến thắng lịch sử Điện Biên Phủ và trong không khí chuẩn bị Kỷ niệm 30 năm Giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước. Hội thảo lại có vinh dự được tổ chức tại Thành phố Hồ Chí Minh, nơi vừa là kết tinh, vừa là hiện thân của trận Chung kết lịch sử toàn thắng, tại Hội trường Thống Nhất là biểu tượng của sự nghiệp thống nhất cao cả của dân tộc Việt Nam. Chúng tôi rất vui mừng được biết ở Thành phố Hồ Chí Minh từ các cơ quan lãnh đạo Thành phố, các viện nghiên cứu, các trường đại học cho đến các nhà khoa học đều đã có sự quan tâm đặc biệt đến cuộc Hội thảo này, trong đó hơn 30% tổng số báo cáo của các nhà khoa học trong nước tham dự Hội thảo thuộc về các tác giả từ Thành phố Hồ Chí Minh là một ví dụ cụ thể. Chúng tôi tin rằng, Hội thảo quốc tế Việt Nam học lần thứ hai với chủ đề Phát triển và Hội nhập sẽ đánh dấu một chặng đường phát triển mới của Việt Nam học và sẽ in đậm dấu ấn Thành phố Hồ Chí Minh.

Thay mặt Đại học Quốc gia Hà Nội và Viện Khoa học xã hội Việt Nam là các cơ quan đồng tổ chức Hội thảo, tôi xin được bày tỏ lòng biết ơn đến các đồng chí lãnh đạo Đảng và Nhà nước Việt Nam đã quan tâm chỉ đạo Hội thảo; các Bộ, Ban, Ngành, các cơ quan ở Trung ương và Thành phố Hồ Chí Minh đã tận tình giúp đỡ cho công tác tổ chức Hội thảo; cảm ơn các vị đại sứ, các vị đại diện của các tổ chức quốc tế, các cơ quan tài trợ và đồng đảo các nhà khoa học trong nước và ngoài nước đã đến tham dự Hội thảo. Tôi cũng xin được gửi lời cảm ơn đến các cơ quan thông tấn, báo chí, các đài truyền hình Trung ương và địa phương, trong nước và quốc tế đã đến tham dự, theo dõi và đưa tin về Hội thảo.

Tôi xin tuyên bố Khai mạc Hội thảo quốc tế Việt Nam học lần thứ hai và chúc Hội thảo thành công tốt đẹp.

Chúc quý ông, quý bà sức khỏe, hạnh phúc và có nhiều kỷ niệm tốt đẹp về Việt Nam, về Thành phố Hồ Chí Minh và về vùng đất phương Nam.

Xin trân trọng cảm ơn.